

I.Kitap(Vergilendirme) (Divan-ı Maliye)

1. Kısım (Genel Esaslar)

2.Bölüm (Vergi Sorumluluğu)

Madde 8 :	Mükellef Ve Vergi Sorumlusu
Madde 9 :	Vergi Ehliyeti
Madde 10 :	Kanuni Temsilcilerin Ödevi
Madde 11 :	Vergi Kesenlerin Sorumluluğu
Madde 12 :	Mirasçıların Sorumluluğu
Madde 13 :	Mücbir Sebepler

2 . BÖLÜM (VERGİ SORUMLULUĞU)

Mükellef ve Vergi Sorumlusu

Madde 8

Mükellef:	Vergi kanunlarına göre kendisine vergi borcu terettübeden gerçek veya tüzel kişidir.
Vergi Sorumlusu:	Verginin ödenmesi bakımından, alacaklı vergi dairesine karşı muhatap olan kişidir.

Vergi kanunlarıyla kabul edilen haller müstesna olmak üzere, mükellefiyete veya vergi sorumluluğuna mütaallik özel mukaveleler vergi dairelerini bağlamaz.

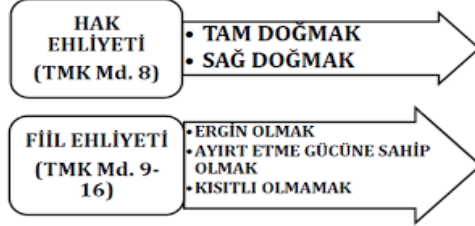
Bu kanunun müteakıp maddelerinde geçen "mükellef" tabiri vergi sorumlularına da şamildir. (Divan-ı Maliye)

Türkiye Cumhuriyeti tabiyetinde bulunan her gerçek kişi ile tüzel kişilere bir vergi numarası verilir. Bu hükmün uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye ve vergi numarasının kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce yapılacak işlemlerle ilgili kayıtlarda ve düzenlenecek belgelerde kullanılması mecburiyetini getirmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Vergi Ehliyeti

Madde 9

Mükellefiyet ve vergi sorumluluğu için kanuni ehliyet şart değildir.

Vergiye doğuran olayın kanunlarla yasak edilmiş bulunması mükellefiyeti ve vergi sorumluluğunu kaldırmaz.

Kanuni Temsilcilerin Ödevi

Madde 10

Tasfiye Halinde Olan Veya Tasfiye Edilen Şirketlerde 'Vergi Ve Cezalar' Kimin Adına Kesilir Ve Kime Tebliğ Edilir ?				
1-Şirket Tasfiye Halinde İse;			2-Şirket Tasfiye Edilmiş İse;	
	A-Tasfiye Öncesi Dönem	B-Tasfiye Dönemi	A-Tasfiye Öncesi Dönem	B-Tasfiye Dönemi
Kimin Adına kesilir?	Şirket Adına	Şirket Adına	Kanuni Temsilcisi	Tasfiye Memuru
Kime Tebliğ edilir?	Kanuni Temsilcisi	Tasfiye Memuru	Kanuni Temsilcisi	Tasfiye Memuru

Tüzel kişilerle küçüklerin ve kısıtlıların, Vakıflar ve cemaatler gibi tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin mükellef veya vergi sorumlusu olmaları halinde bunlara düşen ödevler kanuni temsilcileri, tüzel kişiliği olmayan teşekkülleri idare edenler ve varsa bunların temsilcileri tarafından yerine getirilir.

(Divan-ı Maliye)

Yukarıda yazılı olanların bu ödevleri yerine getirmemeleri yüzünden mükelleflerin veya vergi sorumlularının varlığından tamamen veya kısmen alınamayan vergi ve buna bağlı alacaklar, kanuni ödevleri yerine getirmeyenlerin varlıklarından alınır. Bu hüküm Türkiye'de bulunmayan mükelleflerin Türkiye'deki temsilcileri hakkında da uygulanır.

Temsilciler veya teşekkülü idare edenler bu suretle ödedikleri vergiler için asıl mükelleflere rücu edebilirler. **(Divan-ı Maliye)**

Tüzel kişilerin tasfiye haline girmiş veya tasfiye edilmiş olmaları, kanuni temsilcilerin tasfiyeye giriş tarihinden önceki zamanlara ait sorumluluklarını da kaldırmaz.

Tasfiye edilerek tüzel kişiliği **ticaret sicilinden silinmiş olan mükelleflerin**, tasfiye öncesi ve tasfiye dönemlerine ilişkin her türlü vergi tarhiyatı ve ceza kesme işlemi, müteselsilen sorumlu olmak üzere, tasfiye öncesi dönemler için **kanuni temsilcilerden, tasfiye dönemi için tasfiye memurlarından herhangi biri adına yapılır**. Limited şirket ortakları, tasfiye öncesi dönemlerle ilgili bu kapsamda doğacak amme alacaklarından şirkete koydukları sermaye hisseleri oranında sorumlu olurlar. Şu kadar ki bu fıkra uyarınca tasfiye memurlarının sorumluluğu, tasfiye sonucu dağıtılan tutarla sınırlıdır.

Beşinci fıkra kapsamına girmeyen tüzel kişilerin tüzel kişiliklerinin veya tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin sona ermesi halinde, sona erme tarihinden önceki dönemlere ilişkin her türlü vergi tarhiyatı ve ceza kesme işlemi, müteselsilen sorumlu olmak üzere, tüzel kişiliği olanların kanuni temsilcilerinden, tüzel kişiliği olmayan teşekküllerde ise bunları idare edenler (adi ortaklıklarda ortaklardan herhangi biri) ve varsa bunların temsilcilerinden herhangi biri adına yapılır.

Limited Şirketlerin Amme Borçları

Ortakların Amme Borçlarından Sorumluluğu	Limited şirket ortakları, tahsil edilemeyen amme borçlarından sermaye hisseleri oranında sorumludur ve takip edilebilir.
Sermaye Payı Devri	Pay devri durumunda, hem devreden hem de devralan kişiler, devir öncesi borçlardan müteselsilen sorumludur.
Farklı Dönemlerdeki Pay Sahipleri	Amme borcu doğduğunda farklı pay sahipleri varsa, bu kişiler de borcun ödenmesinden müteselsilen sorumludur.

Limited Şirketlerin Amme Borçları (Tablo Devamı)

Gerçek ve Tüzel Kişi Ortaklar	Gerçek ve tüzel kişi ortaklar, 6183 sayılı Kanun'a göre amme borçlusu olup bu kanun hükümlerine göre takip edilir.
Müdür Belirlenmemişse Ortakların Sorumluluğu	Müdür belirlenmemişse, tüm ortaklar şirketi temsil ve idare etmekle yükümlüdür ve borçlardan müteselsilen sorumludur.
Kanuni Temsilcilerin Sorumluluğu	Kanuni temsilci sıfatına sahip ortaklar, borcun tamamından müşterek ve müteselsilen sorumlu tutulur.

Vergi Kesenlerin Sorumluluğu**Madde 11**

Vergi Kesenlerin Sorumluluğu	Vergi kesmeye mecbur olanlar, yaptıkları veya yapacakları <u>ödemelerden vergi kesmek ve bu vergiyi tam olarak vergi dairesine yatırmakla sorumludur.</u> Ayrıca diğer tüm vergiyle ilgili yükümlülükleri de yerine getirmeleri gerekir.
Rücu Hakkı	Vergi kesenler, ödedikleri vergiler nedeniyle asıl mükelleflere karşı rücu (geri talep) hakkına sahiptirler. Bu hak, vergi kesenlerin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.
Vergi Kesintisi Yapılmaması Durumu	Vergi kesintisi yapmayanlar, verginin ödenmemesi halinde alım-satım taraf olanlar, hizmetten yararlananlar ve dolaylı ilişkide olanlar müteselsilen sorumludur.
Müteselsil Sorumluluktan İstisna	Müteselsilen sorumluluk; mal üreten çiftçiler ve nihai tüketiciler için geçerli değildir, bu kesimlerde sorumluluk doğmaz.
Maliye ve Gümrük Bakanlığı Yetkisi	Ziraî ürünlerin alım satımında aracılık eden kuruluşlar ve Ticaret Borsalarını vergi kesintisinden sorumlu tutmaya yetkilidir. (Divan-ı Maliye)
Cumhurbaşkanı Yetkisi	Cumhurbaşkanı, vergi kesintisi yapılacak kişi ve işlemler ile kesinti oranlarını sektör ve iş gruplarına göre belirleyebilir.

Mirasçılardan Sorumluluğu**Madde 12**

ÖLÜM HALİNDE;	Mirası Kabul Eden Kişiyeye	Mirası Reddeden Kişiyeye
Mükellefin Ödevleri;	Geçer. ✓	Geçmez. ✗
Vergi Borcu Sorumluluk:	Miras Hissesi Oranında ✓	Yoktur ✗

Mücbir Sebepler**Madde 13 (Divan-ı Maliye)**

Mücbir Sebep	Açıklama	Örnek
Ağır Kaza, Hastalık veya Tutukluluk	Vergi ödevlerini yerine getirmeye engel olan kaza, hastalık veya tutukluluk durumu.	Uzun süreli hastanede tedavi.
Doğal Afetler	Yangın, deprem, sel gibi doğal afetler nedeniyle vergi yükümlülüklerinin yerine getirilememesi.	İş yerinde yangın çıkması.
Mecburi Kaybolma	Kişinin iradesi dışında zorunlu olarak kaybolması, uzaklaşması gibi durumlar.	Karantinaya alınmak.
Defter ve Belgelerin Zorla Elinden Çıkması	Belgelerin kişinin iradesi dışında kaybolması veya zarar görmesi.	Muhasebe defterlerinin çalınması.

(Divan-ı Maliye)

1-213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 13. maddesi gereğince, mücbir sebep durumu aşağıdaki durumlardan hangisini içerir?

- A) Mükellefin vergi bildiriminde hata yapması
- B) Mükellefin iş yerinin yanması
- C) Mükellefin işine ara vermesi
- D) Mükellefin vergi dairesine gitmemesi

Açıklama: İş yerinin yanması gibi durumlar, mücbir sebep halleri arasında yer alır. Bu gibi beklenmedik olaylar, mükelleflerin vergi yükümlülüklerini yerine getirmelerini engeller.

Cevap: B)

2-Aşağıdakilerden hangisi, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun temel kavramlarından biri olan "mükellef" ve "vergi sorumlusuna" ilişkin doğru bir tanım değildir?

- A) Mükellef, vergi kanunlarına göre kendisine vergi borcu terettübeden gerçek veya tüzel kişidir.
- B) Vergi sorumlusu, verginin ödenmesi bakımından alacaklı vergi dairesine karşı muhatap olan kişidir.
- C) Türkiye Cumhuriyeti tabiyetinde bulunan her gerçek kişi ile tüzel kişilere bir vergi numarası verilir.
- D) Vergi kanunlarıyla kabul edilen haller müstesna olmak üzere, mükellefiyete veya vergi sorumluluğuna mütaallik özel mukaveleler vergi dairelerini bağlar.

Açıklama: 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre, mükellefiyete veya vergi sorumluluğuna mütaallik özel mukaveleler, vergi dairelerini bağlamaz; bu durum, sadece vergi kanunları ile kabul edilen haller için geçerlidir. Diğer seçenekler doğru tanımları içermektedir.

Cevap:D

3-Aşağıdakilerden hangisi vergi sorumlusunun tanımını en doğru şekilde ifade etmektedir?

- A) Vergi sorumlusu, verginin ödenmesi bakımından mükellefe karşı sorumlu olan kişidir.
- B) Vergi sorumlusu, alacaklı vergi dairesine karşı muhatap olan kişidir.
- C) Vergi sorumlusu, yalnızca tüzel kişiler için geçerli bir terimdir.
- D) Vergi sorumlusu, mükellefler tarafından belirlenecek kişilerdir.

Açıklama: Vergi sorumlusunun tanımı, verginin ödenmesi bakımından alacaklı vergi dairesine karşı muhatap olan kişidir. Diğer seçeneklerde belirtilen ifadeler ya eksik ya da yanlıştır.

Cevap: B)

(Divan-ı Maliye)

4-Vergiyi doğuran olayın kanunlarla yasaklanmış olması vergi mükellefiyetini nasıl etkiler?

- A) Mükellefiyet ortadan kalkar
- B) Vergi sorumluluğu devam eder ancak mükellefiyet kalkar
- C) Ne mükellefiyet ne de vergi sorumluluğu kalkar
- D) Mükellefiyet sadece vergi sorumlusuna devredilir

Açıklama: Vergiyi doğuran olayın kanunlarla yasaklanmış olması, mükellefiyeti ve vergi sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Vergiyi doğuran olay gerçekleştiğinde mükellefiyet devam eder. **(Divan-ı Maliye)**

Cevap: C)

5-Aşağıdakilerden hangisi vergi mükellefiyeti ile kanuni ehliyet arasındaki ilişkiyi en doğru şekilde açıklar?

- A) Vergi mükellefi olabilmek için tam kanuni ehliyet şarttır
- B) Vergi mükellefiyeti için kanuni ehliyet gereksizdir
- C) Vergi mükellefiyeti ancak sınırlı kanuni ehliyeti olanlar için geçerlidir.
- D) Kanuni ehliyet sadece temsilci atanması durumunda gereklidir

Açıklama: Vergi mükellefiyeti için kanuni ehliyet şart değildir. Mükellefiyet ve sorumluluk, kanuni ehliyeti olmayan kişiler için de geçerlidir.

Cevap: B)

6- Tüzel kişiler veya küçüklerin vergi ödevlerini yerine getirmekle kimler sorumludur?

- A) Vergi daireleri
- B) Kanuni temsilciler
- C) Şirket ortakları
- D) Vergi mükellefleri

Açıklama: Tüzel kişilerin veya küçüklerin vergi yükümlülüklerini kanuni temsilcileri yerine getirmek zorundadır.

Cevap: B)

7-Kanuni temsilciler ödevlerini yerine getirmediği takdirde, ödenmeyen vergiler kimlerden tahsil edilir?

- A) Mükelleflerden
- B) Şirket yöneticilerinden
- C) Kanuni temsilcilerin malvarlığından
- D) Şirket ortaklarından

Açıklama: Kanuni temsilciler, vergi ödevlerini yerine getirmedikleri takdirde, mükellefin malvarlığından alınamayan vergiler doğrudan onların malvarlıklarından tahsil edilir.

Cevap: C)

8- Tasfiye edilen bir tüzel kişiliğin tasfiye dönemine ilişkin vergiler kimden tahsil edilir?

- A) Tasfiye memurlarından
- B) Şirket ortaklarından
- C) Şirketin idare heyetinden
- D) Vergi dairelerinden

Açıklama: Tasfiye edilen bir tüzel kişinin tasfiye dönemine ilişkin vergi borçları tasfiye memurlarından tahsil edilir, ancak bu sorumluluk tasfiyeden elde edilen malvarlığıyla sınırlıdır.

Cevap: A) (Divan-ı Maliye)

9-Limited şirket ortakları hangi durumda, şirkete koydukları sermaye oranında vergi borcundan sorumlu olurlar?

- A) Tasfiye öncesi dönemlerle ilgili olarak
- B) Tasfiye sonrası dönemlerle ilgili olarak
- C) Şirket borçlarıyla ilgili olarak
- D) Şirket faaliyetleri devam ederken

Açıklama: Limited şirket ortakları, tasfiye öncesi dönemlerle ilgili olarak, şirkete koydukları sermaye oranında vergi borcundan sorumlu olurlar.

Cevap: A)

(Divan-ı Maliye)

10-Tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin vergi borcundan kim sorumludur?

- A) Vergi daireleri
- B) Ortaklardan herhangi biri ve varsa temsilciler
- C) Kanuni temsilciler
- D) Şirket yöneticileri

Açıklama: Tüzel kişiliği olmayan teşekküllerde (örneğin adi ortaklıklar), vergi borcundan ortaklardan herhangi biri ve varsa teşekkülün temsilcileri sorumludur.

Cevap: B)

11-01.05.2024 tarihinde Tasfiye'ye giren (XYZ) A.Ş.'nin 2024/Kasım dönemi KDV beyannamesinde ilgili dönem kazancını eksik beyan ettiği tasfiye devam ederken tespit edilmesi üzerine 2024/Kasım dönemi için tarh edilecek KDV ve Vergi ziyai cezası tarhiyatı ve tebliği sırasıyla aşağıdakilerden hangisi adına yapılmalıdır?

- A. Kanuni temsilci-XYZ A.Ş.
- B. XYZ A.Ş.-Kanuni temsilci
- C. Tasfiye memuru-tasfiye memuru
- D. XYZ A.Ş.-Tasfiye memuru

Açıklama: Tasfiye sürecinde, tüzel kişiliğin vergi yükümlülükleri tasfiye memurları tarafından yerine getirilir. Bu nedenle, KDV ve vergi ziyai cezası tarhiyatı, XYZ A.Ş. adına düzenlenir; ancak tebliğin tasfiye memuruna yapılması gerekmektedir. Bu durumda tarhiyat işlemleri XYZ A.Ş. adına yapılacak ve tebliği tasfiye memuruna yapılacaktır.

Cevap: D

12-01.11.2024 tarihinde tasfiye edilerek tüzel kişiliği ticaret sicilinden silinen DEF Limited Şirketinin tasfiye dönemlerine ilişkin olarak 20.12.2024 tarihli Vergi İnceleme Raporuna göre düzenlenen Vergi Ceza İhbarnamelerinin tarh ve tebliği ile ilgili olarak aşağıdakilerin hangisi doğrudur?

- A. Vergi Ceza İhbarnameleri Kanuni Temsilci adına düzenlenir ve Tasfiye memuruna tebliğ edilir.
B. Vergi Ceza İhbarnameleri Kanuni Temsilci adına düzenlenir ve Kanuni Temsilciye tebliğ edilir.
C. Vergi Ceza İhbarnameleri Tasfiye memuru adına düzenlenir ve Kanuni Temsilciye tebliğ edilir.
D. Vergi Ceza İhbarnameleri Tasfiye memuru adına düzenlenir ve Tasfiye memuruna tebliğ edilir.

Açıklama: DEF Limited Şirketi tasfiye sürecinde olduğu için, vergi ceza ihbarnameleri tasfiye memuru adına düzenlenir. Tasfiye sürecinde mükellefin tüzel kişiliği sona erdiği için, tüm vergisel yükümlülükler tasfiye memuru aracılığıyla yerine getirilir.

Cevap: D

(Divan-ı Maliye)

Bu iki soru arasındaki fark, sorularda geçen şirketlerin tasfiye durumları ve süreçlerinin farklı aşamalarında olmalarıdır:

11. Soru:

-XYZ A.Ş. 01.05.2024 tarihinde tasfiye sürecine girmiştir, yani tasfiye süreci devam etmektedir.

-2024/Kasım dönemi için eksik beyan edilen KDV ve vergi ziyai cezası tarhiyatı yapılacaktır.

-Şirket hala tüzel kişiliğe sahiptir, ancak tasfiye süreci devam ettiği için vergi yükümlülükleri tasfiye memuru tarafından yerine getirilir.

Bu durumda vergi tarhiyatı XYZ A.Ş. adına yapılır, tebliğ ise tasfiye memuruna yapılır.

12.Soru:

-DEF Limited Şirketi, 01.11.2024 tarihinde tasfiye edilerek tüzel kişiliği ticaret sicilinden silinmiştir, yani artık var olan bir tüzel kişilik yoktur.

-20.12.2024 tarihli vergi inceleme raporuna göre düzenlenen Vergi Ceza İhbarnameleri ile ilgili işlem yapılacaktır.

-Şirketin tüzel kişiliği sona erdiği için, tasfiye dönemine ait yükümlülükler tasfiye memuruna geçmiştir.

-Bu durumda, vergi ceza ihbarnameleri tasfiye memuru adına düzenlenir ve yine tasfiye memuruna tebliğ edilir.

11 ve 12. Soru Fark:

11.soruda şirket tasfiye sürecinde olduğu için tüzel kişilik hâlâ vardır ve işlemler XYZ A.Ş. adına yapılır; 12. Soru da ise şirket tüzel kişiliğini kaybettiği için tüm işlemler doğrudan tasfiye memuru adına yapılır.

13-01.07.2023 tarihinde vefat eden (M) isimli mükellefin ölümünden sonra 600.000 TL tutarında vergi borcu olduğu tespit edilmiştir. Mirası reddetmeyen 4 mirasçıdan biri olan (B), mirasın %25'ine sahiptir. Mirasçılar, (M)'nin vergi borcu konusunda nasıl bir sorumluluk taşır ve (B)'nin ödemesi gereken borç miktarı ne kadardır?

- A) 100.000 TL
- B) 125.000 TL
- C) 150.000 TL
- D) 175.000 TL

Açıklama: Vergi Usul Kanunu'na göre mirasçılar, mükellefin vergi borçlarından miras payları oranında sorumlu olurlar. (B), mirasın %25'ine sahip olduğu için 600.000 TL'lik borcun %25'inden, yani 150.000 TL'den sorumlu olacaktır.

Cevap: C)

14-Aşağıdakilerden hangisi mücbir sebep başvurusu için gerekli olan şartlardan biridir?

- A) Mükellefin ticaret sicil kaydı
- B) Mücbir sebep halinin kanıtlanması
- C) Mükellefin vergi borcunun olmaması
- D) Önceki yıllarda hiç mücbir sebep başvurusunda bulunulmaması

Açıklama: Mücbir sebep durumunun geçerli sayılması için mükellefin, bu durumu kanıtlanması gerekmektedir. Diğer şıklar, mücbir sebep başvurusu için gerekli olan koşullar değildir.

Cevap: B

(Divan-ı Maliye)